

Loppem

Tussen God en de wereld

8 december 2013

We konden zijn rug op! Die van Sint-Andries. Ach, het was niet slecht bedoeld en de man is overigens al heel lang geleden aan zijn vreselijke einde gekomen. Wij hebben aan hem de spoorwegovergang te danken. Tenminste toch de aanduiding daarvan met het zogenaamde Sint-Andrieskruis. Een liggend kruis, een omgevallen „X“, waaraan Andreas destijds onder vreselijke pijnen zijn hemelse status heeft verworven. Dat daargelaten is het nu eenmaal een feit dat de dekzandrug van Sint-Andries hier zowat de enige verhevenheid is in het reliëf van deze verder pannenkoekenvlakke streek. Het Houtland. Dat is dan weer één van die „landen“ die geen bepaalde grenzen hebben en waarvan iedereen in de nabije omtrek naar willekeur deel kan van uitmaken. Of juist niet. Het Regionaal Landschap Houtland is wel de meest bosrijke streek van West-Vlaanderen. Een provincie die voor de rest opmerkelijk arm is aan bos. Het cultuurlandschap wordt er gekenmerkt door het voorkomen van kleine akker- en weilandpercelen, begrensd door struiken, hagen en bomen. En de „rug“ van Sint-Andries? Dat is een uitloper van de dekzandrug van Maldegem-Stekene die over Assebroek en, uiteraard, Brugge-Sint-Andries loopt.

In Sint-Andries hebben ze overigens iets met ruggen. Een volksverhaal vertelt over een boer die een zak graan naar de molen wilde brengen. Onderweg werd hij aangesproken door een ambtenaar die van hem belasting eiste. Je kan eventueel veel vragen van een boer maar niet dat hij centen afschuift. Dus weigerde die landbouwer. Waarop de beambte de zak graan in beslag nam. „Een záákje“, dacht de dienstklopper maar hij wist niet dat de boer een Duitse schaper was. De boer deed de beambte dansen met de zak graan op zijn rug totdat de danser dodelijk vermoeid ter aarde stortte en de zak weer moest afstaan. Duitse schapers konden ook hun schapen doen dansen, zo wil het verhaal. Geen wonder dat, nu bijna honderd jaar geleden, de Duitsers hier de menselijke schapen ook deden dansen: het moet een lang staande traditie geweest zijn. En blaffen konden ze ook. Behalve aan bossen is de streek hier, vlakbij Brugge, ook rijk aan kastelen en abdijen. Zo pendelde deze wandeling heen en weer tussen God en wereld.

De staatsgreep

Loppem is een dorp in de Belgische provincie

West-Vlaanderen. Sinds 1977 is het een deelgemeente van Zedelgem. De plaats moet al heel lang bestaan want een oude vermelding, als Lophem, staat reeds in een oorkonde uit 1108. Het dorp ligt in de Vlaamse polders. Doordat het daar, op een kleinigheid na, vrij vlak is, vormt het een gemakkelijk fiets- en wandelgebied. Tenzij de wind tegenzit want die kan in dat vlakke land flink te keer gaan.

Loppem heeft een kasteel. Dat is nu eens niet een wat te groot gegroeid huis maar een heus, echt kasteel. Bepaald geen kleintje. Toen ik er langs kwam was het nog donker en dus kan ik geen eigen foto ervan voorleggen. Het armzalige flitsje van mijn

Het kasteel van Loppem.

Foto van het internet. Auteur: Marc Ryckaert. Creative Commons.

fototoestelletje was bijlange na niet in staat om zelfs maar een fragment van die bouwkundig geheel te belichten. Daarvoor zou eerder een flinke batterij schijnwerpers nodig zijn geweest.

Het Kasteel van Loppem is een neogotisch kasteel met een walgracht. Het werd in de 19^e eeuw gebouwd en het staat in een uitgebreid park. Vlakbij de sporthal "De Strooien Hane" (what's in a name?) waar de tocht begon.

Het kasteel van Loppem is het enige kasteel in België waarvan de architectuur en het interieur volledig in de oorspronkelijke staat zijn behouden. Er is daar een grote kunstcollectie te vinden en, niet te vergeten, in het park ligt een doolhof. Dat laatste schijnt zowaar een moeilijke te zijn waarin je eindeloos kan dolen tussen de groene en rode haagbeuken. Ik heb het niet uitprobeerd, daarvoor was er geen tijd. Bovendien is een combinatie van duisternis en een doolhof toch al helemaal van de gekke.

Het kasteel heeft een tamelijk belangrijke rol gespeeld in onze vaderlandse politieke geschiedenis aan het einde van de Eerste Wereldoorlog. Van 24 oktober tot 25 november 1918 kozen koning Albert I en koningin Elisabeth het kasteel als hun residentie. Op die manier werd het kasteel meteen het hoofdkwartier van het Belgisch leger en de zetel van de uitvoerende macht. Niet dat de regering zelf er verbleef. Nee, die was uit Sainte-Adresse (Frankrijk, departement Seine-Maritime) komen afzakken naar „Hotel du Commerce“ in Brugge.

Op 21 november 1918 nam de regering onder leiding van Gerard Cooreman ontslag en daarop benoemde de koning Léon Delacroix tot nieuwe regeringsleider. Het werd een regering van nationale eenheid met 6 katholieke, 3 liberale en 3 socialistische ministers. Deze regering werd de „Regering van Loppem“ genoemd, hoewel ze daar zelf nooit zetelde. De dag nadat het besluit voor een nieuwe regering genomen was, verliet de koning het kasteel in Loppem om weer in Brussel te gaan wonen. De koningin volgde enkele dagen later. De belangrijkste beslissing die de regering van nationale eenheid nam, was het invoeren van het algemeen enkelvoudig stemrecht voor alle mannen vanaf 21 jaar. Vrouwen moesten tot na de Tweede Wereldoorlog wachten om dat recht te verwerven. Merkwaardig genoeg was deze sociale maatregel in feite onwettig! De grondwet bepaalde immers anders. Daaraan heeft men nadien fluks een mouw gepast door de grondwet te veranderen. Niet iedereen was gelukkig met de invoering van het algemeen stemrecht. Tegenstanders noemden het „Le coup de Loppem“.

Baron Jean van Caloen was de laatste die echt in het kasteel heeft gewoond. Hij voorzag dat de volgende generaties van zijn geslacht er niet meer permanent zouden willen verblijven en daarom stichtte hij in 1952 de vereniging „Stichting van Caloen“ die eigenaar werd van het kasteel en het park. Misschien was die stap ook wel handig om successierechten en belastingen in iemand anders schoot te droppen. In 1985 werd het kasteel als monument beschermd. Het park werd vanaf 1974 voor een symbolische frank verhuurd aan de gemeente, die het onderhoudt en openstelt voor het publiek. Nog dit jaar werd het 150 jarige bestaan van het kasteel met luister gevierd, zowel door de Stichting als door de gemeente Zedelgem-Loppem.

Duizend namen

„Liefde gaf u duizend namen...“ Ik geef het toe: het is een wat vreemde associatie maar dat lied over Onze-Lieve-Vrouw van Vlaanderen was het eerste waaraan ik dacht toen ik, andermaal, naar het park en de gebouwen van de priorij van Onze-Lieve-Vrouw van Bethanië stond te kijken. Duizend namen, jawel. Al waren het dan eerder de mensen dan de liefde die aan die naamgeving hadden gedaan. Je houdt het niet voor mogelijk wat voor familienamen en epitheta Maria allemaal zijn toegedicht. Mijn gedachtesprong naar dit Marialied moet wel te maken hebben met de zang-freak in het derde leerjaar van de lagere school. Het belangrijkste aspect van 's mans pedagogische concept was dat we minstens één keer per week, maar meestal meerdere keren, vooraan in de klas werden samengegrepen. Alwaar we een onwillig koor vormden dat de man met ijzeren hand regeerde om

de parels van de Vlaamse liederenschat uit te galmen. Het was een muzikaal ensemble waarvoor het begrip „kwaliteit“ nog niet was uitgevonden. Hetgeen we compenseerden met veel gedruis. Vermits de meester van de pilarenbijtersoort was, waren die poëmen meestal nogal doortrokken van het Rooms Katholieke gedachtegoed. Tenzij dan „Het Loze Vissertje“ waarvan de man nooit heeft beseft dat het eigenlijk een schunnig liedje wilde zijn.

Bethanië? Wacht, ik haal er even mijn oude, eerbiedwaardige, papieren encyclopedie bij. Die vertelt het volgende: „*Bethanië (Huis van ellende) was de naam van een vlek nabij de Olijfberg, ongeveer 3 kilometer ten zuid-oosten van Jeruzalem, en staat in de Bijbel vermeld als de woonplaats van Lazarus en zijn beide zusters. Thans is het een gering dorpje en heet El Azarie of „Huis van Lazarus“.*

Er staat echt „vlek“ en niet „plek“.

In een ander, on-line, naslagwerk heet het dan dat de plaatsnaam kan slaan op twee verschillende locaties. „*Betanië of Bethanië is de naam van twee plaatsen in het Nieuwe Testament.*

Betanië: Volgens Johannes 1:28 was Betanië (zonder „h“) de plaats aan de overzijde van de Jordaan waar Johannes de Doper optrad. Deze plek wordt alleen in dit Bijbelvers zo genoemd en niet alle Bijbelvertalingen geven de naam (altijd als Betanië zonder „h“ gespeld) zo weer. Andere vertalingen spreken van Bethábara (of Bethabara).

De tweede verklaring komt overeen met wat mijn oude encyclopedie zegt.

Maar „Het Huis van Ellende“ of, zoals het elders wordt vertaald, „Het Arme Dorp“? Je zou niet op het idee komen wanneer je de reeks gebouwen daar in Loppem bekijkt. Het Bethanië hier is dan uiteraard ook iets heel anders.

De geschiedenis van de priorij van Onze-Lieve-Vrouw van Bethanië is zeer nauw verbonden met die van de Sint-Andriesabdij van Zevenkerken. Een plaats waar we straks

Enkele van de gebouwen van Onze-Lieve-Vrouw van Bethanië in Loppem.

ook nog passeren. Dom Nève, een abt van Zevenkerken, wou graag vrouwelijke hulp in de missies van zijn abdij in Katanga. Het moesten benedictinessen zijn. Er moesten door hen in „de Congo“ nieuwe kloosters gesticht worden. Dat was iets heel nieuw in de monastieke geschiedenis van vrouwen-kloosters. Het idee bleek levensvatbaar en reeds in 1922 werden drie zusters naar Kongo gezonden. Meer bepaald naar Likasi in Katanga. Korte tijd nadien telde de gemeenschap reeds twaalf nationaliteiten. De imposant grote gebouwen in Loppem liggen volledig in het groen van een groot

park. Het geheel van kerk, klooster, gastenverblijf en internaat werd in etappes tussen 1924 en 1957 gebouwd in een neo-romaanse stijl. De ontwerper was de bekende architect Joseph Viérin uit Brugge. Die had al eerder een reputatie opgebouwd in het ontwerpen van grote gebouwen. Waaronder kerken. Hoewel ook kleiner werk wel aan hem besteed was want hij was ook de architect van Het Lijsternest van Stijn Streuvels in Ingooigem. De priorij is toegankelijk via een geasfalteerde dreef en ze ligt aan een driehoekig plantsoen met bomen. De gebouwen hebben een vierkante plattegrond met vier vleugels die rond een kloostertuin zijn geschaard. De kerk en de refter liggen in elkaars verlengde langs een centrale as. De bedoeling daarvan is beladen met symboliek: er wordt daar enerzijds voeding voor het lichaam verstrekt en anderzijds ook voor de geest. Het tijdelijke en het eeuwige. Al schijnt het eeuwige soms ook tamelijk tijdelijk te zijn. De vroegere kloostercellen zijn aldus nu nog slechts slaapkamers voor de interne, vrouwelijke

leerlingen van de elitaire kloosterschool in Zevenkerken. De cellen waren voor het oorspronkelijke doel niet meer zo noodzakelijk want ook in deze orde zijn de roepingen afgezwakt tot een eerder ijl gefluister.

Bij de brug

Tussen de vallei van de Kerkebeek en de dekzandrug van Sint-Andries ligt het provinciedomein „Tillegembos“. Van de diverse zaken die in dit domein te bespeuren zijn kwam er noodgedwongen slechts een klein deel aan bod tijdens deze wandeling. Evenwel trof ik bij de beschrijving van het gebied een begrip aan dat me volkomen onbekend was: podzolgronden. Wie er al eerder van wist, mag de vinger opsteken. Ik heb geleerd dat het hier gaat over een bodemstructuur die mede door menselijke activiteit is ontstaan. De podzol-

gronden zijn te vinden in het zandige deel van het domein. De bodem is daar arm en goed doorlatend voor het regenwater. Doordat de mens eeuwenlang hout en bladgrond heeft weggenomen, spoelden de humusdeeltjes en het ijzer uit de bovenste grondlaag weg. Een verdieping lager werden deze deeltjes dan afgezet en ze vormden er een donker gekleurde band. Juist daaronder bestaat het zogenaamde „moedergesteente“. Het is een egaal bleek of roestkleurig zand. Vanzelfsprekend wil niet alles aarden op een dergelijke ondergrond maar de typische vege-

taties zijn zomereiken, berken en velden van struikheide.

Het Tillegembos is nu 114 hectare groot en het grenst aan de Brugse agglomeratie. Het is het oudste provinciale domein van West-Vlaanderen. In 1963 werden de eerste 44 hectare aangekocht en in de jaren daarna werd het domein regelmatig verder uitgebreid.

Het domein is bestemd voor, hoofdzakelijk, passieve recreatie. Er is een grote verscheidenheid aan naald- en loofbossen. In de vallei van de Kerkebeek liggen elzenbroeken en in bepaalde delen van het domein wordt ook aan natuurontwikkeling gedaan. Gepoogd word om weer droge heide, natte heide en bloemrijke hooilanden te creëren.

De plaatsnaam „Tillegem“ wordt voor het eerst vermeld rond 1140 in een cijnsrol die geen datum draagt. De betekenis van de naam is niet moeilijk te achterhalen: het is het heem bij de „tille“ of de plaats bij de brug. Tillegem was dus oorspronkelijk een versterkte plaats bij een brug over de Kerkebeek.

Dikwijls streng rechte dreven.

Binnen het domein staat een kasteel. Een flinke waterburcht die echter bij deze wandeling niet in het vizier kwam. Ongeveer 200 meter ten zuidoosten van het kasteel ligt bovendien een mote. Een kunstmatige heuvel met twee cirkelvormige grachten er rond. Het is waarschijnlijk dat hier de eerste houten verdedigingstoren stond. Lang voordat het kasteel even verderop er was. Spijtig genoeg is de mote niet geheel bewaard gebleven. Toen de N31 werd aangelegd, heeft men een deel ervan afgegraven.

In het domein is het dambordpatroon van de oorspronkelijke middeleeuwse verdeling in percelen nog vrij goed te herkennen. Net zoals in de andere bossen in de nabijheid, zijn de dreven recht en breed en ze staan loodrecht op mekaar in de meeste gevallen.

In het park ligt een herberg met de geinige naam „In de Trutselaar“. Een trutselaar is een lanterfanter en de omgeving nodigt inderdaad uit tot dat gebrek aan duidelijke activiteit. Het is een vrij recent verbouwd pand met erachter een bewaard boerenarbeidershuisje met in het verlengde daarvan een stal met deels houten beplanking. Achter de herberg staat een nieuwe rosmolen, die voor een deel werd

Het kruis

Edelheeren

PAX

Althausen
Häselohr
Rosenow
R. Vinken
N. G. J. J. J.

Op deze plaats gelykheid
eendracht, een Leven

Frieden en eed, eendracht,
en een vrede de de Duitzen

10 11 1918

Het Kruis van de Gefusilleerden

Waarom iemand die nog om een kerstboom verlegen zit,

Een deeltje van het domein is nu een reservaat dat met een beheerscontract in afspraak

Vrij ongerepte natuur in het domein van de abdij van Zevenkerken.

met de abdij onderhouden wordt door Natuurpunt Brugge. Het is een mooie uitbreiding van het heide-lappendeken in Sint-Andries en Sint-Michiels.

Heide is iets taais. Van zodra de bomen gekapt worden, herneemt de heide direct weer haar rechten. Indien zo'n terrein opnieuw bebost wordt, verdwijnt de heide weer tijdelijk. De specifieke heideplanten hebben namelijk licht nodig en dat wordt hun door de groot groeiende bomen ontzegd. Echter, niet zodra zijn de bomen weer weg of daar is de typische heidevegetatie terug! De zaden van veel heideplanten blijven immers zeer lang, tot wel 100 jaar en langer, kiemkrachtig. Dat is precies wat gebeurde in Ze-

venkerken en in het Rode Dopheidereservaat. Dat laatste is een soort tweelingreservaat langs de autostrade, op de terreinen van de Vlaamse Maatschappij voor Waterwinning, dichtbij de abdij. Evenals bij de heideveldjes van Beisbroek en Tillegem.

Heel bijzonder is het reeds genoemde Rode Dopheidereservaat. Precies door de aanwezigheid van die Rode Dopheide, of wat dacht je? Het is een plantje dat nog slechts uiterst zelden hier voorkomt. Alleen ook in enige mate in de de oostelijke Kempen is het nog te vinden.

Wegens zijn kwetsbaarheid is het reservaat niet voor het publiek toegankelijk.

Ze zijn met zeven

De abdij werd reeds in de vroege middeleeuwen gesticht. Wanneer precies is goed bekend want het charter werd getekend op 22 februari 1100 en bekrachtigd door de graaf van Vlaanderen in juni van datzelfde jaar. Er werd besloten te bouwen op de plaats van de huidige parochiekerk van Sint-Andries en Sint-Anna. Al in 1117 werd de abdij bevolkt met monniken. Er zat vooruitgang in: de abdij werd onafhankelijk en in de 14^e eeuw kende ze

De abdijkerk

een periode van grote bloei. Er werden heel wat gronden en eigendommen verworven. In de loop van de geschiedenis kreeg ze bezoek van, onder andere, Keizer Karel. Dat is nu eens geen volksverhaal maar een historisch feit. Hij woonde er de vespers bij. Zoals met zovele abdijen is gebeurd werd ook Zevenkerken verwoest bij de Franse Revolutie. De horden deden hun werk grondig want enkel de 16^e-eeuwse toren bleef nog overeind. Die staat er nog steeds. Nadat hij grondig werd gerestaureerd, is hij opgenomen in de huidige parochiekerk.

Ze hadden daar in Zevenkerken precies een eeuw nodig om een beetje van de emo-

ties te bekomen want het was pas in 1898 dat een benedictijn uit Maredsous (dus toch kaas en bier?) een nieuwe gemeenschap op poten zette. De huidige abdij ontleent de naam aan het merkwaardige kerkgebouw dat er staat. Het is een zogenaamde neomaans-Byzantijnse abdijkerk uit 1899-1900. Het geheel bestaat uit zeven delen, allemaal verschillend van stijl en die herinneren aan de zeven grote basilieken van Rome.

Onnodig zich aan te melden indien niet elitair

Aan de abdij is een school verbonden. Uiteraard een katholieke. Er wordt algemeen secundair onderwijs verstrekt aan zowat 300 leerlingen. Het devies is „Duc in Altum“. Vrij te vertalen als „ga in het diepe“. Naar een verhaal in het evangelie waarin Christus zijn vissers/apostelen zegt naar het diepe water te varen en daar de netten uit te gooien.

De school werd opgericht in 1910 door de monniken van de abdij. Het huidige schoolhoofd is sinds 1986 pater Rector Jean-Marie Christiaens. Nee, geen verwant, dank je. Zelfs niet in het zevende knoopsgat.

Alle leerlingen zijn verplicht intern. De jongens verblijven in het internaat bij de school zelf, de meisjes verblijven in de priorij van Onze-Lieve-Vrouw van Bethanië, anderhalve kilometer hier vandaan.

De school was één van de eerste in Vlaanderen om in 2005 voor alle leerlingen (vanaf het tweede leerjaar) het bezit en gebruik van een laptop computer verplicht te maken. Sinds 2010 is de laptop voor de hele school verplicht, ook in het eerste leerjaar. De school staat bekend om zijn sportaccommodatie: er zijn rugbyvelden, voetbalvelden, basketterreinen en drie tennisterreinen.

Je moet er geen moment aan twifelen dat deze school zonder blozen elitair is. De hoge kostprijs van het verplichte internaat alleen al is een selectiecriterium waaraan niet zomaar iedereen kan en wil voldoen. Om een ideeetje te geven: onze huidige vorst, toen die nog een prinsje was, heeft er zijn koninklijke broek versleten. Evenals zijn broer Laurent. De school is weliswaar volledig Nederlandstalig maar toch zijn er relatief veel Franstalige leerlingen ingeschreven.

Ook deze school kwam in 2010 negatief in het nieuws door een zaak van seksueel misbruik van verschillende minderjarige jongens door een opvoeder in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Wat wil je? Met een bisschop die ook al zijn handen niet kon thuishouden.

Broek

Het Beisbroek... Mij niet onbekend van vorige wandelingen maar dit keer werd het gebied wel van een heel andere kant benaderd. Het is er groot genoeg opdat je er niet snel op uitgekeken zou raken.

De stichting van het domein hebben we te danken aan Boudewijn met het Hapken, eerste graaf van Vlaanderen. Al is het verband met de abdij van Sint-Andries dan niet ver te zoeken. De graaf schonk namelijk in het begin van de 12^e eeuw het „Bencebruch“ aan de pas opgerichte abdij van Sint-Andries. Het gebied omvatte 115 hectare vochtige gronden en moerassen.

Het kasteel van Beisbroek. Nu een natuur-educatief centrum.

Waarschijnlijk vond de graaf dat hij aan dergelijk land toch al niet veel had. Zowat een eeuw later breidde de abdij haar bezittingen uit door aankoop van 400 hectare heidegebied dat bekend stond als „Het Panneelveld“. Dit veld vormde samen met Bencebruch één geheel en het kreeg later de naam „Biesbroeck“ of „Beisbroek“. De betekenis van de naam is niet moeilijk te achterhalen. Het is gewoon een nat terrein waar biezengroei. De Kelten moeten er niet altijd aan te pas komen.

Het gebied bleef daar maar een beetje liggen want er was inderdaad weinig mee aan te vangen. In 1798 confisqueerden de Fransen de bezittingen van de abdij en de gronden werden openbaar verkocht. Zo kwam het Beisbroekdomein in handen van de families de l'Espée en van Outryve d'Ydewalle.

De technologie die ondertussen al ver genoeg gevorderd was, maakte het mogelijk om de heide tot cultuurgrond om te vormen. Zo was

tegen 1820 nagenoeg alle heide in akkerland en bos, vooral naaldhout, omgezet. Omstreeks 1830 bouwde ene Nieulant, een neef van baron de l'Espée, het grote landhuis dat er nu nog steeds staat en dat tot een natuur-educatief centrum is omgevormd. Gelijk met de bouw van het landhuis werd ook het park aangelegd.

In de decennia daarop woonden er nog verschillende adellijke families. Totdat de stad Brugge in 1975 het domein aankocht en het voor het publiek openstelde. Het geheel is 98 hectare groot en ongeveer de helft daarvan is park en bos. De rest zijn akkers, weiland en heide.

Engeland in West-Vlaanderen

Bij een rand van het Beisbroek sluit het Tudorpark aan en in dat park staat uiteraard het Tudorkasteel. Het gebouw ziet er inderdaad uit alsof het uit een feuilleton van de BBC is weggelopen.

Het neogotische kasteel Tudor is tussen 1904 en 1906 gebouwd in opdracht van Stanislas van Outryve d'Ydewalle. Het ontwerp voor dit nogal curieuze landhuis was van de hand van baron Henry Kervyn de Lettenhove, een vriend des huizes. In zijn ontwerp liet hij duidelijk inspireren door de Engelse „tudorstijl“.

Aan de voorkant van het landhuis werd een siertuin aangelegd waarin zeer veel bloemen

Het Tudorkasteel.

werden geplant. Het was vooral Cécile de Renne, de echtgenote van de bouwheer, die dat wilde. De tuin had een streng geometrische opzet met een afwisseling van wandelpaden, grasperken en kleurrijke bloembedden. Die siertuin is in de loop der jaren verdwenen maar is tamelijk recent weer aangelegd. Ook bewaard gebleven is de ommuurde moestuin. Al is die dan van bestemming veranderd en worden er nu zeer vele soorten kruiden in gekweekt. Er zijn zomaar iets van 400 verschillende planten te vinden. Gaande van keuken- en geneeskrachtige kruiden tot planten waar vooral de bijtjes gelukkig mee zijn. Tegen de

muren staan nog talrijke fruitbomen. Die dragen ten gepaste tijde vruchtenrassen die hier destijds algemeen waren maar die nu eerder zeldzaam, want niet productief genoeg, geworden zijn.

Het stadsbestuur van Brugge kocht in 1981 het ruim 40 hectaren grote domein en bracht het zoveel mogelijk terug tot het oorspronkelijke opzet en uitzicht. Het kasteel werd ingericht als feestzaal.

Hallo, Ter Loo

Van ver reeds was een merkwaardig gevormde kerktoeren te zien. Die bleek aan de rand te staan van het laatste kasteeldomein dat deze tocht aandeed: Ter Loo. Het vormde tegelijk ook een aardige combinatie van het wereldlijke en geestelijke.

Oorspronkelijk was het goed Ter Loo een kasteeldomein met een opperhof-neerhofstructuur. Het kasteel, dat in dit geval meer heeft van een zeer groot huis, was de voormalige zetel van de heerlijkheid Loppem. Doorheen de jaren onderging het veel ingrepen en wijzigingen. Tegenwoordig is het eigenlijk een landhuis dat op een hoogte staat in een park. Achterin het domein ligt een voormalig noviciaat met kapel van 1949. Dat was dus de kerktoeren die van ik al veel eerder in de kijker had. Novices zijn er echter niet meer en het noviciaat heeft nog slechts een historische betekenis en men heeft zich daar omgeturnd tot bezinningscentrum.

De beschikbare literatuur zegt dat de oorspronkelijke hoevegebouwen rond 1750 afgebroken werden. Dat bleek nodig voor het aanleggen van de Torhoutsesteenweg. Die

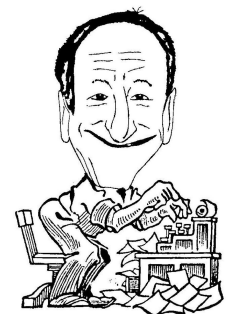
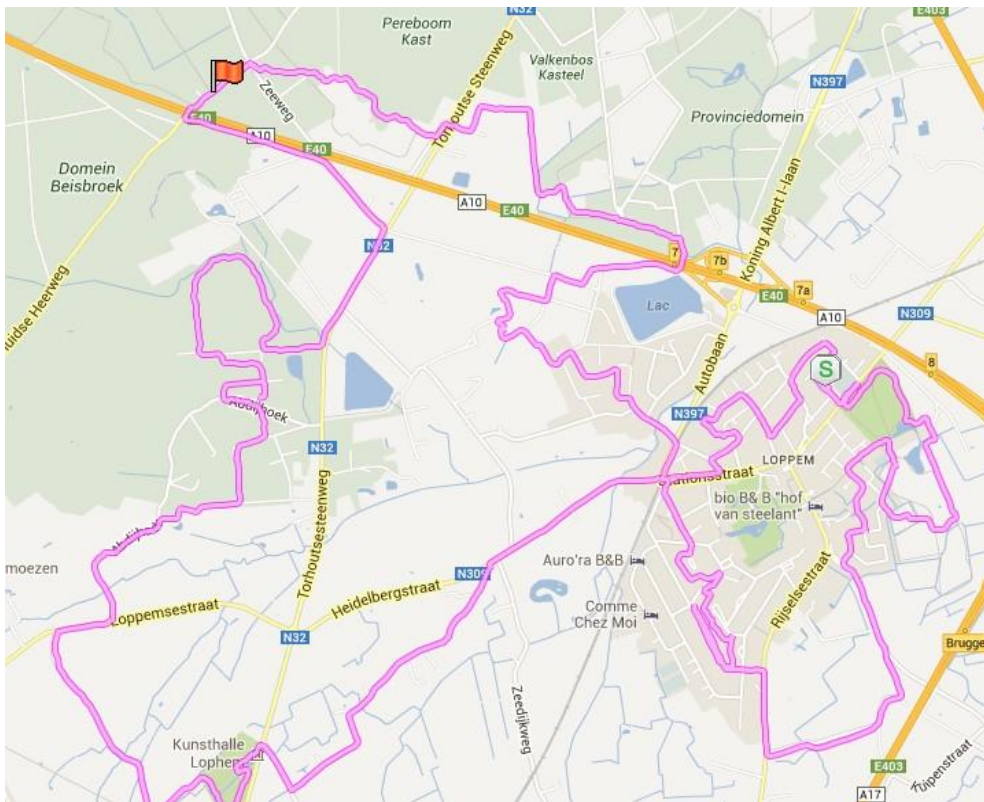
De kerktoren bij Ter Loo

Ter Loo

steenweg was gepland om rigoureuus recht te zijn en daardoor kwam die baan rakelings langs de binnenste omwalling van Ter Loo. Dat feestje ging niet door. Althans niet helemaal. De ondergrond was niet betrouwbaar genoeg en zo kwam de weg iets verder van het kasteel te liggen. Zo is het nog steeds. Toen in 1795 de heerlijke rechten werden afgeschaft, mochten de leden van de familie de Schietere zich niet langer meer heren van Loppem noemen. Tot dan toe was dat wel het geval geweest. Wel bleef Thomas-Lodewijk de Schietere op Ter Loo wonen. Hij bouwde zelfs een brouwerij of een stokeri in de omgeving ervan. De afvalproducten van die bedrijvigheid gebruikte hij als meststof voor de landbouwgrond. Recyclage avant la lettre.

Het eigenlijke park ligt ten zuiden van het kasteel. Dat park heeft alle kenmerken van een landschappelijke stijl. Met licht verzonken, kronkelende paden en kleine kunstmatige heuveltjes en een vijver. In de oudere parkgedeelten staan vooral loofbomen. Er staat daar ook een merkwaardige en grote beuk. De boom heeft een stamomtrek van zo maar even 4,8 meter met een achttal vertakkingen van deels rode en deels groene beuk. Een schizofreen, zonder twijfel.

© 2013
Michel Christiaens